

Mick Antoniw AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

17 Tachwedd 2020

Annwyl Gadeirydd

Rwy'n ysgrifennu mewn ymateb i'ch llythyr dyddiedig 12 Tachwedd ynghylch etholiad y Senedd yn 2021 ac adroddiad y Grŵp Cynllunio Etholiadau.

Rwy'n falch eich bod yn croesawu'r bwriad y tu ôl i sefydlu'r Grŵp. Rwyf hefyd yn rhannu eich barn nad yw'n briodol bod y cyfryngau wedi cael gwybod am agweddau ar waith y Grŵp. Digwyddodd hyn heb gytundeb Llywodraeth Cymru.

Nid wyf yn cytuno bod diffyg tryloywder wedi bod. Rhoddais wybod i'r Senedd fod y Grŵp wedi cael ei sefydlu, cyhoeddais yr adroddiad a baratôdd ar fy nghyfer a threfnais ddadl ar yr adroddiad yn y Cyfarfod Llawn. Mae'r dull gweithredu hwn yn cyd-fynd yn llwyr ag arferion hirsefydledig o ddwyn gwaith Llywodraeth Cymru i sylw'r Senedd ar adegau priodol gan ddiogelu ystyriaethau a thrafodaethau preifat a gynhelir yn y cyfamser.

Mae Cylch Gorchwyl y Grŵp i'w gael ynghlwm. Mae'n nodi nad oedd y Grŵp ond i weithredu ar yr amod na fyddai deunyddiau'r Grŵp yn cael eu gwneud yn gyhoeddus. Ar y sail hon, rwy'n credu bod yr adroddiad sydd wedi'i gyhoeddi yn cynnig crynodeb addas o waith y Grŵp.

O ran deddfwriaeth sy'n gysylltiedig ag etholiadau, mae'r Senedd eisoes wedi pasio'r Gorchymyn Anghymhwysu sy'n rhan o'r ddeddfwriaeth alluogi ar gyfer yr etholiad. Rydym yn bwriadu gosod diwygiadau i'r Gorchymyn Ymddygiad yn ddiweddarach y mis hwn. Rydym hefyd yn paratoi Bil drafft a fyddai'n caniatáu i etholiad y Senedd gael ei ohirio pe bai angen yn sgil y coronafeirws. Mae Llywodraeth yr Alban wedi cyflwyno Bil tebyg. Rydym yn cynllunio ar y sail y gallai Bil Llywodraeth Cymru fod yn barod i'w gyflwyno i'r Llywydd erbyn dechrau mis Ionawr, pe bai angen.

Rydych yn cyfeirio at ddau bwynt penodol yn eich llythyr. O ran y pwynt cyntaf am orsafoedd pleidleisio a lleoliadau cyfrif diogel, ar hyn o bryd, rydym yn credu y byddai'r pwerau presennol yn ddigonol, ond rydym yn parhau i adolygu hyn gyda rhanddeiliaid ac yn barod i wneud rhagor o newidiadau i'r ddeddfwriaeth os bydd angen gwneud hynny.

O ran yr ail bwynt, pe byddem yn penderfynu parhau â cheisio cyflwyno pŵer newydd i'r Llywydd allu amrywio dyddiad yr etholiad y tu hwnt i'r hyn y darperir ar ei gyfer ar hyn o bryd yn Neddf Llywodraeth Cymru 2006, byddem yn ystyried a fyddai unrhyw drefniadau diogelu – fel pleidlais yn y Senedd – yn briodol. Dywedaf ragor am y pŵer hwn yn ystod y ddadl.

Bydd y ddadl yn gyfle i Aelodau gyflwyno eu safbwyntiau. Bydd y Gweinidogion wedyn yn ystyried y safbwyntiau hynny ymhellach wrth fwrw ymlaen â gwaith yn y maes hwn. Edrychaf ymlaen at glywed cyfraniadau'r Aelodau ac at ymgysylltu ymhellach â'r Pwyllgorau wrth i'r gwaith hwn fynd rhagddo.

Dymuniadau gorau

A handwritten signature in black ink that reads "Mark Drakeford". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

MARK DRAKEFORD

Grŵp Cynllunio Etholiadau Llywodraeth Cymru Chylch Gorchwyl

Cyd-destun

Bwriedir cynnal etholiadau nesaf y Senedd ar 6 Mai 2021.

Oherwydd y cyfyngiadau a gyflwynwyd yn sgil yr argyfwng coronafeirws, gohiriwyd yr etholiadau Llywodraeth Leol yn Lloegr, a'r etholiadau ar gyfer Comisiynwyr Heddlu a Throseddu yng Nghymru a Lloegr, a oedd i'w cynnal ar 7 Mai 2020, a bellach fe gynhelir yr etholiadau hyn ar 6 Mai 2021.

Mae'r Prif Weinidog yn awyddus i gael cyngor ar y trefniadau ymarferol a allai fod yn angenrheidiol os bydd cyfyngiadau'r pandemig, megis cadw pellter cymdeithasol, yn parhau ar waith yn 2021. Mae Llywodraeth Cymru am gael barn y rheini a fydd yn cymryd rhan mewn ymgyrchoedd etholiadol, yn ogystal â'r rheini a fydd yn gweinyddu etholiadau, er mwyn sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud ar ôl ystyried y goblygiadau i'r bobl y mae hyn yn effeithio arnynt yn fwyaf uniongyrchol. Mae'r Grŵp Cynllunio Etholiadau wedi cael ei alw ynghyd i hwyluso'r gwaith hwn, gan ategu gwaith grwpiau eraill sy'n bodoli eisoes.

Y nod cyffredinol yw sicrhau bod cynifer o bobl â phosibl yn cymryd rhan yn y broses ddemocrataidd, ac ar yr un pryd diogelu iechyd y cyhoedd.

Mae'r broses ar gyfer cynnal etholiadau wedi ei rhagnodi'n fanwl mewn deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth. Pe bai angen unrhyw addasiadau neu drefniadau gwahanol, gallai fod angen eu gweithredu drwy gyflwyno deddfwriaeth yn y Senedd, a byddai'n rhaid gwneud hynny mewn modd amserol. Byddai angen amser cynllunio sylweddol hefyd ar gyfer y trefniadau ymarferol.

Gallai fod angen deddfwriaeth sylfaenol er mwyn sicrhau y gall yr etholiad fodloni gofynion iechyd y cyhoedd, hyd yn oed os bydd yn cael ei gynnal ar 6 Mai.

Felly, gyda chymorth y Grŵp hwn, rydym yn gobeithio casglu sylwadau dros yr haf er mwyn sicrhau bod unrhyw newidiadau, a fyddai o fantais ym marn yr aelodau, yn gallu cael eu hystyried erbyn mis Medi, ac y gall y gwaith o'u gweithredu fynd rhagddo. Yn y cyfamser, mae Llywodraeth Cymru yn bwrw ymlaen â'r ddeddfwriaeth alluogi sy'n ymwneud â chynnal yr etholiad a'r rheolau anghymhwys, er mwyn sicrhau bod y rhain ar waith mewn da bryd cyn mis Mai. Bydd yn ymgynghori arnynt dros yr haf.

Cyfarfodydd

Cynhelir cyfarfodydd yn fisol. Os na all aelod fod yn bresennol, mae croeso iddo enwebu dirprwy.

Cyfathrebu

Ni fwriedir i'r cyfarfodydd hyn fod yn gyhoeddus, ac nid oes bwriad cyhoeddi deunydd ohonynt ar gyfer y cyhoedd. Bydd crynodeb o'r pwyntiau allweddol o'r cyfarfodydd yn cael ei rannu ag aelodau'r Grŵp, ond ni ddylid rhannu'r wybodaeth honno ag eraill y tu allan iddo.